

Causes of failure in administrative and financial control systems: a case study of Iran University of Science and Technology

mirzamohammadi@iust.ac.ir  khademmm2000@yahoo.com*  |

Article Info**Article type:**

Research Article

Article history:

Received: ۱۸ March ۲۰۲۱

Revised: ۱۰ June ۲۰۲۱

Accepted: ۱۶ June ۲۰۲۱

Keywords:

administrative control,
financial control, human
resources, public
accounting, performance
evaluation.

ABSTRACT

The aim of this study is to identify the causes of failure in financial and administrative management and control systems: A Case Study of Iran University of Science and Technology. This descriptive and correlational study was conducted on the staff of the University of Science and Technology, with a sample size of ۲۰۰ people. In this study, to assess the causes of failure in financial and administrative management and control systems, a pre-validated questionnaire was used with an alpha coefficient of $\alpha=0.83$. Factors affecting failure are divided into three categories. In addition to descriptive statistics, correlation and regression analysis were used. The results show that accounting systems, human factors and legal deficiencies in the administrative and financial control are, respectively, the most important causes of failure in financial and administrative management and control systems at Iran University of Science and Technology.

شناسایی عوامل بروز نارسایی در سیستم کنترل اداری و مالی: مطالعه موردی دانشگاه علم و صنعت ایران سعید میرزا محمدی - رقیه خادم

چکیده

هدف از این پژوهش، شناسایی عوامل بروز نارسایی در سیستم کنترل اداری و مالی: مطالعه موردی دانشگاه علم و صنعت ایران می باشد. این پژوهش از نوع توصیفی و همبستگی بوده و بر روی کارکنان دانشگاه علم و صنعت ایران انجام گرفته است. حجم نمونه معادل ۲۰۰ نفر است. در این پژوهش، برای سنجش عوامل بروز نارسایی در سیستم کنترل اداری و مالی دانشگاه از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. در این پژوهش عوامل موثر بر بروز نارسایی در سه دسته تقسیم بندی شده است. سه بُعد عوامل مربوط به نیروی انسانی شاغل در واحدهای اداری و مالی، سیستم حسابداری دولتی کنونی مورد استفاده دانشگاه علم و صنعت و مشکلات مربوط به قوانین اداری و مالی و محاسباتی مورد مطالعه قرار گرفت. در تحلیل نتایج علاوه بر آمار توصیفی از ضریب همبستگی و رگرسیون استفاده شد. نتایج نشان می دهد که به ترتیب متغیرهای سیستم حسابداری، عوامل انسانی و در آخر نارسایی های قانونی از عوامل بروز نارسایی در سیستم کنترل اداری و مالی دانشگاه علم و صنعت ایران می باشند.

کلید واژه ها: کنترل اداری، کنترل مالی، نیروی انسانی، حسابداری دولتی، قوانین اداری و مالی، ارزیابی عملکرد.

پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۰۹/۱۲.....

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۱۲/۱۲..

مقدمه

امروزه سیستم های اجتماعی به قدری پیچیده و پر حجم شده اند که برای انجام کوچکترین و جزئی ترین امور زندگی، نیاز به وجود نوع خاصی از سازمان می باشد. نظام ارزیابی عملکرد، یکی از مهمترین و پایه ای ترین زیر نظام های منابع انسانی محسوب می شود، بدیهی است که ارزیابی عملکرد کارکنان فرایندی بسیار مهم و از حساس ترین مسائلی است که مسئولان سازمانها با آن روبه رو هستند. با وجود سعی دائم در طراحی سیستم های بهینه و موثر برای ارزیابی کارکنان، شواهد و مدارک نشان می دهند که به طور کلی، مسئولان سازمان از روشها و سیستم های مورد استفاده برای ارزیابی کارکنان راضی نیستند. دلیل اصلی این نارضایتی، عوامل مختلفی از جمله پیچیدگی فرایند ارزیابی و وجود کاستی هایی در سیستم ارزیابی جامع است اما سازمانها به عنوان موجودی اجتماعی به ضرورت نیازمند قاعده ای برای ارزیابی شایستگی های کارکنان خود هستند، بازآزمایی و سنجش عملکرد هر سیستم پس از یک دوره زمانی مناسب بر اطمینان از عملکرد و اثرگذاری آن و نیز رفع موانع و اشکالات دیده نشده ضرورت دارد.

از مهم ترین ساز و کارها در زمینه هدایت اثر بخش و کارایی سازمان ها ابداع گردیده، مفهوم کنترل اداری و مالی است. سازمان ها برای دستیابی به اهداف کوتاه مدت و بلند مدت و تحقق مأموریت ها و چشم اندازها، حفظ توان اداری و مالی و اداری، مقابله با رویدادهای غیر منتظره و پاسخگویی در برابر پاسخ خواهان باید از یک سیستم کنترلی اثربخش برخوردار باشند. این مفهوم را می توان مولود توسعه تفکر سازمانی و پیچیدگی ساختار سازمانها دانست که خود محصول تکامل جوامع بشری و تعمیق مفاهیم و مناسبات اقتصادی در آنهاست. ره آورد تکامل این

مناسبات تفکیک مفاهیم نظارت و اجراء بود؛ بستری که در ابتدا با تفکیک دو مقوله مالکیت و مدیریت از یکدیگر و تأکید بر ضرورت کنترل عملکرد مدیران توسط مالکان زمینه ایجاد حرفه حسابرسی را پدید آورد و در ادامه روند تکاملی خود به گسترش و تعمیق مفهوم دیگری تحت عنوان کنترل اداری و مالی و کنترل داخلی انجامید (ارجمند نژاد، ۱۳۸۵).

بررسی روند سالیان اخیر حاکی از بزرگتر شدن حجم بودجه سازمانها و نهادهای دولتی دارد و به طبع آن حجم فعالیت‌های اقتصادی، اداری و مالی آنها نیز افزایش یافته و می‌یابد؛ به جهت تعیین میزان موفقیت این سازمانها درناتل شدن به اهداف از پیش تعیین شده و جلوگیری از سوء

مدیریت

ها

سوء استفاده ها، سیستم کنترل اداری و مالی، نقش مؤثر و انکارناپذیری را ایفا می‌کند تئوریهای موجود در مورد اطلاعات از جمله تئوری کارگزاری که بیانگر تضاد منافع بین تهیه کنندگان و استفاده کنندگان اطلاعات است و این تضاد منافع موجد انگیزه لازم برای مدیریت در جهت بهینه کردن منافع خویش بوده و کاهش منافع عمومی را در پی دارد و نیز سوال اطلاعات که بیانگر امکان تحریف کیفیت اطلاعات است، وجود یک سیستم کنترل اداری، مالی و داخلی کارآ و مؤثر را برای دستگاه های اجرایی ضروری می‌نماید.

براساس تحقیقات انجام شده در ایران (گروه محققان، ۱۳۸۳ نقل از حضوری و همکاران، ۱۳۹۴)، سیستم کنترل اداری، مالی، حسابداری و داخلی، در واحدهای دولتی به دلایل گوناگون، وضعیت مطلوبی ندارد و برای تحقق اهداف خرد و کلان اقتصادی، ایجاد تحول و تغییر در این زمینه بسیار ضروری به نظر می‌رسد. به کارگیری ابزارهای مناسب برای ارزیابی سیستم کنترل اداری و مالی و شناخت دلایل بروز نارسایی در آن، روشی پسندیده جهت آغاز این تحولات سیستمی است. در این راستا شناخت وضعیت موجود ضروری بوده و از این رو تحلیل و تبیین نظام کنترل اداری و مالی حاکم در بخش عمومی کشور، شناخت نارسایی ها و مشکلات داخلی مربوط به آن که باعث عدم دستیابی به نتایج مطلوب می‌شود. لذا این پژوهش در صدد پاسخگویی به این سوال است که آیا عوامل انسانی، سیستم حسابداری دولتی و نارسایی های قانونی بر بروز نارسایی در سیستم کنترل های اداری و مالی دانشگاه علم و صنعت مؤثر هستند؟

۲۰-۲ پیشینه تحقیقات و مطالعات انجام گرفته

شناسایی و مطالعه کلیه عوامل مؤثر بر بروز نارسایی در سیستم کنترل مالی دستگاه های اجرایی، حوزه ی تحقیقی وسیعی است و تحقیقات و مطالعاتی پیرامون آن انجام پذیرفته است. مرتضی کرمی (۱۳۸۸) در دانشگاه آزاد اسلامی واحد کاشان پایان نامه کارشناسی ارشد خود تحت عنوان بررسی تحلیلی میزان اتکای حسابرسان دیوان محاسبات کشور بر کنترلهای داخلی را به انجام رسانید. وی در تحقیق خود ضمن بر شمردن عوامل مؤثر بر میزان « شرکت های دولتی اتکای حسابرسان دیوان محاسبات بر کنترلهای داخلی اینگونه شرکت ها ارزیابی اثربخشی آنها، میزان رعایت، محیط حاکم بر فعالیت شرکت ها و.. نتیجه گیری کرد که حسابرسان دیوان مذکور در رسیدگیهای خود بر کنترلهای داخلی این شرکت ها اتکا نمی‌کنند. محسن زارعی و سعید عبیدی (۱۳۸۹) در پژوهشی تحت عنوان کنترلهای داخلی و مشکلات آن در بخش عمومی، عواملی را که در اجرای اثربخش این کنترلها مشکل ایجاد می‌کنند را مورد بررسی قرار دادند. در پژوهشی محمد جواد حضوری، عزیز گُرد و مجید گلدوست (۱۳۹۴) به بررسی عوامل مؤثر بر بروز نارسایی در سیستم کنترلهای مالی دستگاه های اجرایی پرداختند. نتایج حاصل از این تحقیق حاکی از مؤثر بودن عوامل انسانی بطور خاص، عدم تخصص و مهارت کارکنان واحدهای اداری و مالی دستگاه های اجرایی، سیستم حسابداری دولتی کنونی مورد استفاده دستگاه های اجرایی و نارسایی های موجود در قوانین مالی و محاسباتی کنونی شامل عدم شفافیت و تناقض به همراه تعدد و پراکندگی موجود در این قوانین، بر بروز نارسایی در سیستم کنترلهای مالی دستگاه های اجرایی است. حسن داووزنی و رضا رسولی در سال ۱۳۹۳ در مقاله ای به بررسی عوامل داخلی و خارجی مؤثر بر ایجاد نارسایی در سیستم نظارت مالی هیئت های ورزشی استان تهران پرداختند. نتایج حاصل از پژوهش حکایت از تأثیر مثبت و معنادار متغیرهای آثار اجتماعی، همگامی بودجه حسابداری و قوانین، هماهنگی دستگاههای هم ارز، توسعه و مشارکت کارکنان، تکریم ارباب رجوع، سبک رهبری و مدیریت فرایند بر عملکرد سیستم نظارت مالی هیئت‌های ورزشی دارد.

با توجه به مجموعه مدل های مورد بررسی در نهایت مدل مورد استفاده در این پایان نامه به شرح ذیل طراحی شده و مورد ارزیابی قرار می گیرد.



شکل ۱- نارسایی و ضعف در کنترل های اداری و مالی

در این مدل فرض بر این است که عوامل مؤثر بر نارسایی و ضعف در کنترل های اداری و مالی دانشگاه علم و صنعت ایران در سه دسته می توان قرار داد. دسته عوامل انسانی که خود از دو بخش عدم تخصص و مهارت کارکنان و عدم دقت و بی توجهی کارکنان تشکیل شده است. در سیستم حسابداری دولتی بحث عدم شفافیت و تناقض قوانین اداری و مالی مطرح است و در آخر دسته نارسایی های قانونی جای می گیرد که در آن مبحث تعدد و پراکندگی قوانین اداری و مالی قرار دارد. در ادامه پژوهش تلاش بر این است که نیمرخ ذکر شده آزمون شود، رد و یا تایید آن اثبات شود.

۳-۲ روش تحقیق

پژوهش حاضر از حیث هدف، از نوع کاربردی و از نظر روش، از نوع توصیفی - تحلیلی می باشد. در این پژوهش روش تحقیق همبستگی است. تحقیق همبستگی^۱ که خود زیر مجموعه تحقیقات توصیفی (غیر آزمایشی) است با این هدف انجام می شود که رابطه میان متغیرها^۲ را نشان دهد. در این پژوهش متغیرهای مستقل عبارتند از عوامل انسانی (عدم تخصص و مهارت کارکنان؛ عدم دقت و بی توجهی کارکنان)، سیستم حسابداری دولتی، و نارسایی های قانونی (عدم شفافیت و تناقض قوانین مالی و محاسباتی؛ تعدد و پراکندگی قوانین مالی محاسباتی). نارسایی و ضعف در کنترل اداری و مالی دانشگاه علم و صنعت ایران نیز به عنوان متغیر وابسته در نظر گرفته شده است.

جامعه آماری مورد مطالعه این پژوهش کلیه کارکنان اداری و مالی دانشگاه علم و صنعت ایران می باشند که در سال ۱۳۹۶-۱۳۹۵ مشغول کار می باشند. تعداد کل کارکنان اداری و مالی (رسمی و پیمانی) ۴۰۰ نفر می باشند. برای محاسبه حجم نمونه از فرمول کوکران استفاده می شود. با در نظر گرفتن جامعه پژوهش (کارمندان رسمی و پیمانی در بخش اداری و مالی دانشگاه علم و صنعت) که حدود ۴۰۰ نفر می باشد، تعداد نمونه با روش کوکران حدوداً $n=200$ می باشد. روش نمونه گیری در این پژوهش، نمونه گیری خوشه ای تصادفی می باشد. در جدول های زیر آمار مربوط به کارکنان به تفکیک ارائه شده است.

^۱Correlation

^۲ Variables

جدول ۲- کارکنان به تفکیک جنسیت

نامشخص	مرد	زن	جنسیت
۸	۸۸	۱۰۴	

جدول ۳- کارکنان به تفکیک تحصیلات

نامشخص	فوق لیسانس و بالاتر	لیسانس	فوق دیپلم	دیپلم	زیر دیپلم	تحصیلات
۵	۶۲	۱۰۲	۱۹	۱۰	۲	

جدول ۴- کارکنان به تفکیک سنوات خدمت

نامشخص	زیر ۲۰ سال سابقه	۲۰-۱۰ سال سابقه	زیر ۱۰ سال سابقه	سنوات خدمت
۱۵	۶۰	۹۶	۲۷	

جدول ۵- جدول آماری جامعه پژوهش

عنوان شغلی اعضای جامعه	تعداد
ذیحساب	۱
مدیر مالی دانشکده ها	۱۵
معاون اداری و پشتیبانی	۱
کارشناسان ارشد	۱۸۲
سایر کارکنان	۲۰۱

از آنجا که در زمینه این پژوهش، پرسشنامه استاندارد شده ای وجود نداشت از پرسش نامه محقق ساخته گلدوست، ۱۳۹۴ استفاده شد. این پرسشنامه بر اساس طیف پنج درجه ای لیکرت (خیلی مخالفم، مخالفم، تا حدودی موافقم، موافقم، خیلی موافقم) شامل ۲۶ سؤال جهت گردآوری نظرات جامعه مورد نظر تدوین گردیده است. در این پرسشنامه تغییراتی داده شد. پس از تهیه نهایی پرسشنامه روایی و پایایی آن مورد بررسی قرار گرفت. این پرسشنامه دارای ۲۶ گویه می باشد که در سه دسته کلی عوامل انسانی با ۱۰ سؤال، دسته سیستم حسابداری دولتی با ۷ سؤال و نهایتاً دسته نارسایی های قانونی با ۹ سؤال تنظیم شده است. در جداول زیر دسته بندی سوالات هر یک از سه دسته عوامل فوق قرار دارد.

جدول ۶- سوالات پرسشنامه مربوط به دسته سوالات عوامل انسانی (نتایج تحقیقات محقق)

گویه ها	دسته سوالات عوامل انسانی سوالات ۱ تا ۱۰
۱- در برنامه ریزی برای انتخاب کارکنان در واحدهای اداری و مالی دانشگاه (تخصیص کارکنان با مهارت و دانش مناسب برای کار مورد نظر)، به شرایط تخصصی آنها توجه کافی می شود.	
۲- کارکنان واحدهای اداری و مالی دانشگاه، در هنگام انجام وظایفشان ، نسبت به رعایت کنترلهای مالی و داخلی برقرار شده ؛ توجه لازم را معطوف می کنند.	
۳- فاصله بین دانش و مهارت کارکنان واحدهای اداری و مالی با دانش و مهارت مورد نیاز جهت برقراری کنترلهای اداری و مالی مطلوب؛ چندان قابل توجه نیست.	
۴- هرچند کارکنان واحدهای اداری و مالی دانشگاه، از الزامات و روش های برقرار شده کنترلهای اداری و مالی و داخلی آگاهی دارند ، لیکن در هنگام اجرا به آنها دقت کافی را معطوف نمی کنند.	
۵- در شرایط کنونی، دوره های آموزشی برای کارکنان واحدهای اداری و مالی دانشگاه، در زمینه برقراری کنترلهای اداری و مالی و داخلی، به حد کافی برگزار می شود.	
۶- کارکنان واحدهای اداری و مالی دانشگاه، نسبت به موارد نقض کنترلهای اداری و مالی و داخلی حساسیت لازم را نشان می دهند.	
۷- دوره های آموزشی برگزار شده برای کارکنان واحدهای اداری و مالی دانشگاه، در زمینه کنترل های اداری و مالی و داخلی؛ از اثربخشی لازم برخوردار است.	
۸- کارکنان واحدهای اداری و مالی دانشگاه ، دارای تخصص لازم جهت برقراری کنترل های اداری و مالی و داخلی مطلوب می باشند.	
۹- کارکنان واحدهای اداری و مالی دانشگاه نسبت به اجرای شیوه های جدید کنترلهای اداری و مالی و داخلی ؛ توجه لازم را معطوف می دارند.	
۱۰- دانشگاه، برای برقراری کنترل های اداری و مالی مطلوب ؛ با کمبود نیروی انسانی متخصص مواجه نیست.	

جدول ۷- سوالات پرسشنامه مربوط به دسته سوالات سیستم حسابداری دولتی (نتایج تحقیقات محقق)

گویه ها	دسته سوالات سیستم حسابداری دولتی سوالات ۱۱ تا ۱۷
۱۱- سیستم حسابداری دولتی کنونی (مبتنی بر مبنای نقدی تعدیل شده) ، درآمدها و هزینه های واقعی را با درآمدها و هزینه های پیش بینی شده در بودجه سالیانه ؛ به نحو صحیح مقایسه می کند.	
۱۲- گزارشگری اداری و مالی مبتنی بر سیستم حسابداری دولتی کنونی ، اطلاعات لازم را جهت مدیریت اثربخش منابع عمومی ، در اختیار مدیران دانشگاه قرار می دهد.	
۱۳- سیستم حسابداری دولتی کنونی (مبتنی بر مبنای نقدی تعدیل شده) ، هزینه های واقعی سال اداری و مالی را شناسایی و در گزارشات اداری و مالی منعکس می کند.	
۱۴- سیستم حسابداری دولتی کنونی مورد استفاده دستگاههای اجرایی، امکان اعمال کنترل اداری و مالی مطلوب را ، بر مخارج و هزینه ها فراهم می کند .	
۱۵- سیستم حسابداری دولتی کنونی مورد استفاده دستگاههای اجرایی، امکان اعمال کنترل اداری و مالی مطلوب را ، بر دریافتها و درآمدها فراهم می کند.	
۱۶- گزارشگری اداری و مالی مبتنی بر سیستم کنونی حسابداری دولتی ، امکان کنترل مطلوب عملکرد اداری و مالی دانشگاه را برای مراجع ذیربط فراهم می نماید.	
۱۷- در شرایط کنونی نیاز به تغییر مبنای حسابداری از نقدی تعدیل شده به تعهدی کامل ؛ در سیستم اداری و مالی دانشگاه احساس می شود .	

جدول ۸- سوالات پرسشنامه مربوط به دسته سوالات نارسایی های قانونی (نتایج تحقیقات محقق)

گویه ها	دسته نارسایی های قانونی
۱۸- صراحت قوانین اداری و مالی و محاسباتی کنونی ، دانشگاه را در هنگام اجرا دچار شبهه نمی کند .	سوالات ۱۸ تا ۲۶
۱۹- سیستم کنترل های اداری و مالی و داخلی دانشگاه، به علت تصویب قوانین اداری و مالی و محاسباتی متعدد ، قادر به حفظ کارآیی خود نیست.	
۲۰- میزان بالای شفافیت قوانین اداری و مالی و محاسباتی کنونی، به گونه ای است که موجب بروز ضعف در سیستم کنترل های اداری و مالی و داخلی دانشگاه، نمی شود.	
۲۱- تعداد اندک قوانین اداری و مالی و محاسباتی ، موجب شده است تا کارکنان واحدهای اداری و مالی ، به موقع از آنها به نفع خود، استفاده کنند.	
۲۲- عدم شفافیت در برخی از قوانین اداری و مالی و محاسباتی موجود ، موجب کاهش قابل ملاحظه قابلیت اجرایی این قوانین شده است.	
۲۳- کار تطبیق قوانین اداری و مالی و محاسباتی (مشخص کردن و طبقه بندی قوانین لازم الاجرا) ، متناسب با حجم قوانین کنونی صورت می گیرد.	
۲۴- در تصویب قوانین اداری و مالی و محاسباتی جدید ، به قوانین اداری و مالی و محاسباتی قبلی و هم عرض توجه کافی صورت می گیرد.	
۲۵- حجم قوانین اداری و مالی و محاسباتی لازم الاجرا ، به گونه ایست که مسئولان دانشگاه را جهت اطلاع از این قوانین و رعایت آنها دچار مشکل می کند .	
۲۶- شفافیت موجود در قوانین اداری و مالی و محاسباتی کنونی ، به گونه ایست که در هنگام اجرا ، از برداشت های چند گانه (تفسیر به رأی کردن قانون) جلوگیری می کند.	

پرسشنامه توسط متخصصین و اساتید آشنا به موضوع ، مورد بررسی مجدد قرار گرفت و روایی صوری آن تأیید گردید. برای پایایی این پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده گردید، برای تعیین پایایی پرسشنامه از نرم افزار SPSS استفاده شد و با در نظر گرفتن اینکه نتیجه حاصل از ۰/۷۰ بیشتر می باشد لذا پایایی پرسشنامه از قابلیت مورد قبولی برخوردار است. پایایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر $\alpha = 0/83$ می باشد.

ابتدا پرسشنامه روی تعداد ۳۰ نفر از کارکنان (طرح پایلوت) اجرا گردید و سپس نتایج آن با کمک SPSS برای محاسبه ی پایایی آلفای کرونباخ (α) بررسی گردید. پس از تایید نهایی پرسشنامه، آن بر روی گروه نمونه اجرا گردید.

جدول ۹- آمار توصیفی متغیرها (نتایج تحقیقات محقق)

متغیرها	شاخص ها	تعداد	حداقل	حداکثر	دامنه تغییرات	میانگین	واریانس	انحراف استاندارد	خطای استاندارد
نارسایی و ضعف کنترل اداری و مالی	۲۰۰	۳۹	۱۰۴	۶۵	۶۸/۴۸	۱۶۷/۹۰۹	۱۲/۹۵	۰/۹۱۶	
عوامل انسانی	۲۰۰	۱۵	۵۹	۴۴	۲۷/۸۶	۳۲/۳۶	۵/۷۷	۰/۴۰۸	
سیستم حسابداری	۲۰۰	۱۶	۶۶	۵۰	۳۲/۹۰۰	۵۶/۱۲۱	۷/۴۹۱	۰/۵۲۹	
نارسایی های قانونی	۲۰۰	۴	۱۹	۱۵	۵/۹۸۷	۵/۹۸۷	۲/۴۴۶	۰/۱۷۳	

در جدول ۹ میانگین و انحراف استاندارد نمرات متغیر نارسایی و ضعف کنترل اداری و مالی که نمره کل است به ترتیب ۶۸/۴۸ و ۱۲/۹۵ می باشد. میانگین و انحراف استاندارد نمرات متغیر نارسایی های قانونی به ترتیب ۲۷/۸۶ و ۵/۹۸۷ می باشد که نشان دهنده کمترین پراکندگی است. از سویی دیگر میانگین و انحراف استاندارد نمرات متغیر سیستم حسابداری به ترتیب ۳۲/۹۰۰ و ۷/۴۹۱ می باشد که نشان دهنده بیشترین پراکندگی است.

۳-۴ استنباط آماری

به منظور آزمون سوال های پژوهش، از روش آزمون رگرسیون استفاده می گردد. در تحلیل از نرم افزار SPSS به کار گرفته شده است. هر یک از جداولی که در این زمینه خواهد آمد بیانگر آزمون فرضیات در خصوص بررسی ارتباط نارسایی و ضعف در کنترل های اداری و مالی و مولفه های آن در کارکنان دانشگاه علم و صنعت خواهد بود.

جدول ۱۰- ماتریس همبستگی متغیرها (نتایج تحقیقات محقق)

ردیف	متغیرها	۱	۲	۳	۴
۱	نارسایی و ضعف کنترل اداری و مالی	۱			
۲	عوامل انسانی	۰/۸۲۰	۱		
۳	سیستم حسابداری	۰/۹۰۳	۰/۵۲۴	۱	
۴	نارسایی های قانونی	۰/۷۵۳	۰/۴۸۴	۰/۶۵۴	۱

** همه ضرایب در سطح $P < ۰/۰۱$ معنادار هستند.

همان گونه که در جدول ۱۰ مشاهده می شود بالاترین ضریب همبستگی در میان متغیرهای این پژوهش مربوط به رابطه بین سیستم حسابداری و نارسایی و ضعف در کنترل اداری و مالی است (۰/۹۰۳) و در سطح $p < 0/001$ معنادار می باشد و پایین ترین ضریب همبستگی به دست آمده نیز مربوط به رابطه بین نارسایی های قانونی (۰/۷۵۳) است. همچنین رابطه هر سه متغیر با نارسایی و ضعف در کنترل اداری و مالی مثبت و معنی دار است. میزان همبستگی عوامل انسانی با نارسایی و ضعف در کنترل اداری و مالی (۰/۸۲۰) می باشد.

جدول ۱۱- تخمین ضرایب رگرسیون (نتایج تحقیقات محقق)

مدل	ضرایب استاندارد نشده		ضرایب استاندارد شده	میزان t	معناداری.
	میزان B	خطای استاندارد			
سیستم حسابداری	۰/۹۶۴	۰/۰۰۸	۰/۵۵۷	۱۱۷/۶۶۱	/۰۰۰
عوامل انسانی	۰/۹۹۵	۰/۰۰۹	۰/۴۴۳	۱۰۸/۲۲۶	/۰۰۰
نارسایی های قانونی	۰/۹۱۹	۰/۰۲۴	۰/۱۷۳	۳۷/۶۱۶	/۰۰۰

همان گونه که در جدول ۱۱ مشاهده می شود، در این مرحله با استفاده از رگرسیون گام به گام متغیرها وارد معادله شدند. نتیجه نشان داد که ابتدا متغیر سیستم حسابداری وارد معادله گردید. اندازه β حاصل از ورود متغیر پیش بین سیستم حسابداری $\beta = 0/557$ ، بیانگر آن است که این متغیر می تواند در حدود ۵۵/۷ درصد تغییرات بروز نارسایی در سیستم کنترل های اداری و مالی دانشگاه علم و صنعت را تبیین نمایند. متغیر دومی که وارد معادله شده است و تأثیرگذار است متغیر عوامل انسانی است $\beta = 0/443$ بیانگر آن است که این متغیر می تواند در حدود ۱۹/۶ درصد تغییرات بروز نارسایی در سیستم کنترل های اداری و مالی دانشگاه علم و صنعت را تبیین نمایند. در آخر متغیر نارسایی های قانونی قرار دارد $\beta = 0/173$ بیانگر آن است که این متغیر می تواند در حدود ۰/۲۹ درصد تغییرات بروز نارسایی در سیستم کنترل های اداری و مالی دانشگاه علم و صنعت را تبیین نمایند. همچنین مقدار F مشاهده شده اثر معناداری را در سطح $p < 0/001$ نشان می دهد؛ بر همین اساس مقدار ضریب رگرسیون متغیر بروز نارسایی در سیستم کنترل های اداری و مالی دانشگاه علم و صنعت بر اساس آزمون معناداری t در سطح $p < 0/001$ معنادار شده است.

نتیجه گیری

با توجه به نتایج به دست آمده در این پژوهش پیشنهادات کاربردی در سه بخش ارائه می گردد:

عوامل انسانی:

- برگزاری آموزش های ضمن خدمت برای کارکنان واحدهای اداری و مالی در خصوص کنترل های مالی و داخلی؛ شامل اهمیت این کنترلها، شیوه های مختلف برقراری و اجرای آنها، روشهای نوین کنترل و با حضور اساتید خبره در حوزه مالی.
- به منظور افزایش اثربخشی این دوره های آموزشی، مباحث و سرفصلها جنبه علمی و کاربردی داشته باشند و صرفاً مباحث تئوریک مطرح نگردد تا کارمند تأثیر آنها را به صورت عینی در فرآیند کار اداری و مالی مشاهده کند.

- دانشگاه در بازبینی چارت های سازمانی خود، مبحث کنترل های اداری و مالی را مد نظر قرار دهند به گونه ای که در تخصیص پستها به واحدهای اداری و مالی مواردی همچون شرایط احراز پست های مالی، تفکیک مناسب وظایف و تعداد کافی پستهای سازمانی در این حوزه؛ مد نظر قرار گیرد.
- برای تفهیم دستورالعملها و آیین نامه ها که مرتبط با حوزه ی اداری و مالی می باشند، از شیوه های مختلف از قبیل استفاده از تابلو های اطلاع رسانی مناسب، برگزاری جلسات توجیهی برای کارکنان و تکرار دستورالعملها در فواصل زمانی منظم استفاده شود.
- مدیریت ارشد دانشگاه باید هر چه بیشتر به اهمیت حوزه ی اداری و مالی واقف بوده و در عمل نیز این دیدگاه را به کارکنان این قسمت ها القاء کند.

سیستم حسابداری دولتی:

- پیشنهاد می شود که صرف تغییر مبنا در حسابداری دولتی کنونی، مدنظر قرار نگرفته، بلکه باید در بدو امر این موضوع امکان سنجی شده و اطمینان حاصل شود که منافع حاصل از تغییر به هریک از مبانی حسابداری دولتی بیش از هزینه های پیاده سازی آن می باشد. هرگونه اقدام شتابزده در این مسیر تغییر مبنا حسابداری را با شکست مواجه خواهد نمود. همزمان با تغییر مبنا حسابداری دولتی، اصلاحات مورد نیاز، در قوانین مالی و محاسباتی موجود نیز صورت گیرد.
- مدیریت و تصمیم گیرندگان دانشگاه حامی این تغییر باشند و این حمایت شکل نمی گیرد مگر اینکه اطلاعات مالی نقش با اهمیت و جایگاه والای خود را در تصمیمات مدیران دانشگاه ایفا نمایند.
- آموزش های دانشگاهی و آموزش های ضمن خدمت کارکنان، توانایی لازم را برای پذیرش این تغییر ایجاد نمایند.

نارسایی های قانونی:

- هنگام تصویب قوانین جدیدی که بار مالی دارند به قوانین هم موضوع و مرتبط به دقت توجه گردد و اگر قرار است مواردی از قوانین مصوب گذشته همچنان لازم الاجرا بماند این موضوع بازکر صریح مواد قانونی موردنظر در متن قانون جدید تصریح گردد.

منابع

- ارجمندنژاد، عبدالمهدی (۱۳۸۵) "چارچوبی برای نظام های کنترل های داخلی در واحدهای بانکی"، انتشارات بانک- مرکزی جمهوری اسلامی ایران، تهران، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.
- امامی، محمد و نادری، مسعود (۱۳۸۶) "تأملاتی پیرامون نظارت مالی بر دستگاه های دولتی ایران"، دو فصلنامه حقوق اساسی، سال چهارم، شماره ۸، تهران.
- انصاری، عبدالمهدی و شفیعی، حسین (۱۳۸۸) "بررسی تأثیر متغیرهای حسابرسی داخلی بر برنامه حسابرسی"، فصلنامه بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۶، شماره ۵۸، تهران: دانشگاه تهران.
- ایچی، مهدی و آریان مهر، ندا (۱۳۸۹) "فساد اقتصادی، علل و نتایج بروز آن"، مجموعه مقالات همایش ارتقای سلامت اداری، انتشارات زمان نو

- ایران نژاد پاریزی، مهدی(۱۳۸۸) "روش های تحقیق در علوم اجتماعی، مدیریت، اقتصاد و سایر رشته های ذیربط"، تهران، انتشارات مدیران.
- آقایی، محمد(۱۳۸۵) "مبانی اندازه گیری دارایی ها"، تهران: انتشارات دانشگاه امام حسین (ع)
- الوانی، سید مهدی(۱۳۸۵) "مدیریت عمومی"، تهران، نشر نی، چاپ سوم.
- باباجانی، جعفر(۱۳۸۱) "مسئولیت پاسخگویی و کنترل های داخلی در بخش عمومی"، ماهنامه حسابدار، دوره: ۱۷ شماره ۱۴۷، تهران: انجمن حسابداران خبره ایران.
- باباجانی، جعفر(۱۳۸۸) "حسابداری و کنترل مالی دولتی"، تهران، دانشگاه علامه طباطبایی.
- حاجی احمدی، امیر و سید داود حاجی میررحیمی(۱۳۸۸) "بررسی تطبیق روند تحولات فرهنگ و مدیریت جهادی با چرخه حیات سازمانی بررسی چرخه حیات فرهنگ و مدیریت جهادی"، دومین همایش ملی فرهنگ و مدیریت جهادی، تهران، وزارت جهاد کشاورزی.
http://www.civilica.com/Paper-JAHADI۰۲-JAHADI۰۲_۰۰۶.html
- حافظ نیا، محمدرضا (۱۳۸۶) "مقدمه ای بر روش تحقیق در علوم انسانی"، تهران: انتشارات سمت.
- حضوری محمدجواد، گرد عزیز، گلدوست مجید(۱۳۹۴) "بررسی عوامل مؤثر بر بروز نارسایی در سیستم کنترل های مالی دستگاه های اجرایی"، مجله دانش حسابرسی، سال پانزدهم شماره ۵۹ تابستان ۱۳۹۴
- داووزنی، حسن، رسولی، رضا(۱۳۹۳) "بررسی عوامل داخلی و خارجی مؤثر بر ایجاد نارسایی در سیستم نظارت مالی هیئت های ورزشی استان تهران"، مطالعات مبانی مدیریت در ورزش، سال اول، شماره ۳، پاییز ۱۳۹۳، ص ۱۱۹-۱۱۳.
- رایینز، استیفن (۱۳۸۸) "رفقار سازمانی"، (ترجمه: پارسائیان، علی و اعرابی، سیدمحمد(۱۳۸۸) تهران: دفتر پژوهش های فرهنگی، چاپ بیست و چهارم
- رضاییان، علی (۱۳۷۶) "اصول مدیریت"، تهران: انتشارات سمت.
- زارعی، محسن و عبیدی، سعید (۱۳۸۹) "کنترل های داخلی و مشکلات آن در بخش دولتی"، فصلنامه دانش حسابرسی، دوره جدید، سال دهم، شماره ۱، تهران: دیوان محاسبات کشور.
- سیف، محمود(۱۳۸۶) "مروری بر قانون محاسبات عمومی"، نشریه تخصصی حقوق، دانشگاه تهران، اسفند ۱۳۸۶.
- شیخ ودودی، ابوحمزه(۱۳۸۲) "کلیات قانون محاسبات عمومی"، انتشارات شیخ ودود، چاپ دوم، ۱۳۸۲
- فیضی، طاهره(۱۳۸۶) مبانی سازمان و مدیریت (کلیه رشته های مدیریت، حسابداری و اقتصاد)، ناشر: دانشگاه پیام نور، چاپ ۱۳۸۶، نوبت چاپ: ۱۵.
- کردستانی، غلامرضا، بختیاری، مسعود (۱۳۸۹) "بررسی مزایای به کارگیری حسابداری تعهدی در بخش عمومی فصلنامه دانش حسابرسی"، دوره جدید، سال دهم، شماره ۲، تهران: دیوان محاسبات کشور.
- کرمی، مرتضی (۱۳۸۸) "بررسی تحلیلی میزان اتکای حسابرسان دیوان محاسبات کشور بر کنترل های داخلی شرکت های دولتی"، کاشان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد کاشان، پایان نامه کارشناسی ارشد.
- گلدوست، مجید(۱۳۹۴) "بررسی عوامل داخلی و قانونی مؤثر بر بروز نارسایی در سیستم کنترل های مالی دستگاه های اجرایی"، پایان نامه دانشگاه پیام نور، دانشکده مدیریت و حسابداری.
- محمودی، محسن، (۱۳۸۱) "بازبینی قانون محاسبات عمومی کشور"، گزارش علمی-تخصصی (سایت آفتاب)، شماره ۳۲، تابستان ۱۳۸۱.

- مختاری ناصری، کیوان(۱۳۸۷) "بودجه عملیاتی، توسعه خدمت رضوی"، مدیریت برنامه و بودجه، آستان قدس رضوی.
- منتهی نژاد، صادق (۱۳۸۸) "آسیب شناسی قوانین و مقررات ناظر به مقابله با فساد در ایران"، حسابرسی، سال نهم، شماره ۳۰، تهران: دیوان محاسبات کشور.
- مهدوی، حمید، خدابنده، لیل(۱۳۸۳) "نقش کنترل و ارزیابی در روند رشد موسسات کوچک و متوسط"، مجموعه مقالات دومین همایش پارک ها و مراکز رشد فناوری ایران.
- مهرانی، ساسان (۱۳۹۰) "حسابرسی داخلی"، مجله حسابدار.
- والتون، جان (۱۳۸۴) "پرورش راهبردی منابع انسانی"، ترجمه: میرسپاسی، ناصر و غلام زاده، داریوش، جلد اول، تهران: انتشارات آهار.
- ودیعی محمدحسین(۱۳۸۰) "تحلیل و تبیین نظام کنترل مالی موجود در بخش عمومی کشور، شناخت نارسایی ها و مشکلات عدم دستیابی به نتایج مطلوب ارائه الگوی مناسب (با تاکید بر شرکت های دولتی)"، پایان نامه دکتری، دانشکده مدیریت دانشگاه تهران.
- ودیعی، محمدحسین، کوچکی، سید مجید(۱۳۸۷) "ارزیابی اثربخشی نظام کنترل های داخلی از دیدگاه حسابرسان مستقل و تاثیر آن بر فرایند حسابرسی"، مجله توسعه و سرمایه، شماره ۲.
- Chuleeprn, changchit, holsapple, Clyde, 2001, "Supporting Managers Internal Control Evaluations", *Decision Support Systems*, vol30, 437-449.
- Falkman.P, Tagesson .T, 2008, "accrual Accounting does not Necessarily Mean accrual accounting: factors that counteract compliance with accounting standards in Swedish municipal accounting", *Scandinavian journal of management*, vol24, 271-283.
- Hepworth N , 2003 , " Preconditions for Successful Implementation of accrual Accounting in Central Government ", *public money & management review*, vol23,37-43.
- INTOSAI.2001 "Guidelines for Internal Control Standards for the Public Sector":[www. INTOSAI.org](http://www.INTOSAI.org)
- Mautz,R , Mini, Donald, 1996 , "Internal Control and Auditing Program Modification", *journal of accounting review*.
- Ronald, Mcgill, (۲۰۰۶) " Performance Budgeting in the least Developed Countries", October,9-11,2006.